

*Rímskokatolícka cirkev
farnosť sv. Michala archanjela
Skalica*

Slávnostná inaugurácia organa

*8. decembra 2007
Slávnosť Nepoškvrneného počatia Panny Márie*

*Chváľte Pána v jeho svätyni,
chváľte ho na jeho vznešenej oblohe.*

*Chváľte ho za jeho činy mohutné,
chváľte ho za jeho nesmiernu velebnosť.*

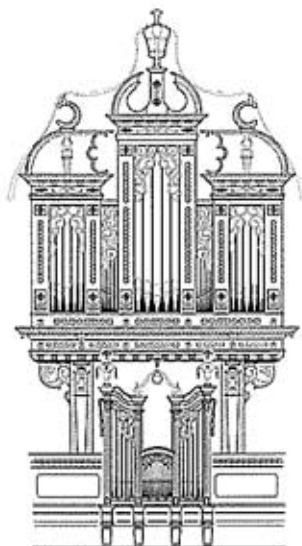
*Chváľte ho zvukom poľnice,
chváľte ho harfou a gitarou.*

*Chváľte ho bubnom a tancom,
chváľte ho lýrou a flautou.*

*Chváľte ho ľubozvučnými cimbalmi,
chváľte ho jasavými cimbalmi;*

*všetko, čo dýcha,
nech chváli Pána.*

Žalm 150

Slovo arcibiskupa

---

*Milí bratia a sestry,
drahí priaznivci liturgickej hudby!*

Po náročnej rekonštrukcii sa do skalického chrámu znovu vracia vznešený nástroj, ktorý tvorí jeho neodmysliteľnú súčasť. Nejde však iba o pamiatku, ktorá sa opäť vracia, aby bola obdivovaná. Je to nástroj, ktorý svojím zvukom bude súčasťou liturgie, súčasťou modlitby, súčasťou obety, teda súčasťou nášho vzťahu k Bohu, ktorý v liturgii vyjadrujeme a slávime.

Hudba je skutočnosť, ktorá povznáša dušu človeka, pomáha jej vystúpiť ponad závan všednosti, ktorý ju často ubíja a oberá o rozlet a o ochotu otvoriť sa nadprirodzenej radosťi a prijímať dotyky pravého šťastia.

Nemalé prostriedky a námaha, ktoré boli vynaložené na reštaurovanie tohto vzácneho nástroja, neboli zbytočné. Pomohli vrátiť posvätnému priestoru rozmer, ktorý mu je vlastný a bez ktorého by bol oklieštený a neúplný.

Rád vyjadrujem úprimné poďakovanie všetkým, ktorý sa podieľali na reštaurovaní tohto vzácneho organa a v modlitbe im vyprosujem milosť, aby tóny jeho hudby prispeli k povzneseniu liturgie, ktorá je prameňom a vrcholom kresťanského života.

*+ Ján Sokol
arcibiskup - metropolita*

Slovo duchovného otca farnosti Skalica

Po dvoch rokoch prác obnovy na organe vo farskom kostole sv. Michala archanjela v Skalici sa tešíme, že dnes požehnáme výsledok našej práce. Spontánne mi na myseľ prichádzajú tí, ktorí niesli bremeno celého projektu. Nebolo ich veľa, iba niekoľko párov pliec, ale ktorým o to viac vyjadrujem svoje srdečné a úprimné poďakovanie a odporúčam ich dobrotivému Bohu, aby im štedro vynahradil ich námahu a venovaný čas. Tiež si spomínam na všetkých dobrodincov, skalických veriacich, ktorí finančne podporili toto nie lacné dielo a ktoré skaličanov ešte preslávi. Bolo ich naozaj veľa. Medzi nimi vyniká zvlášť Mesto Skalica, a potom občianske združenie KVARTETO (firmy INA SKALICA s.r.o., GRAFOBAL a.s., PROTHERM PRODUKTION s.r.o., Didaktik, družstvo), ktorí nám prejavili úctu a značnú finančnú podporu.

Odvzdávame teda organ svojmu účelu: oslavovať Boha, povzbudzovať k rastu vo viere a kultúrnemu vnímaniu. V konštitúcii II. vatikánskeho koncilu o posvätnnej liturgii (Sacrosanctum Concilium) sa zdôrazňuje, že „posvätný spev, ktorý sa viaže na slová, je potrebnou, neodlučiteľnou časťou slávnostnej liturgie (...) robí modlitbu lahodnejšou, napomáha jednomyseľnosť, dodáva posvätným obradom slávnostnejší ráz.“ Znamená to, že hudba a spev sú viac ako iba ornament, pre niekoho zbytočný, posvätného slávenia. Slávnostná posvätná hudba so zborom, organom a spevom ľudu nie je prídavok, ktorý spríjemňuje liturgické obrady, ale aktívny spôsob účasti na posvätnom úkone.

Organ je oddávna a správne nazvaný kráľom všetkých hudobných nástrojov. Je to veľká rozmanitosť zvukov organu, od jemných a tichých až po silné a strhujúce, ktoré z neho robia nástroj nadradený iným nástrojom. V týchto zvukoch zaznieva celé stvorenie, ako aj plnosť ľudských citov: od radosti po smútok, od oslavy po nárek. Okrem toho, prekonávajúc túto ľudskú rovinu, organ privádza človeka k Bohu. Najrozmanitejšie možnosti organa nám totiž určitým spôsobom pripomínajú nekonečnosť a dôstojnosť svätého Boha.

Žalm 150, ktorým sme začali našu slávnosť, hovorí o harfe a citare, o bubne, lýre, flaute a cimbale: všetky tieto hudobné nástroje sú pozvané pridať sa ku oslave Trojjediného Boha. Mnohé píšťaly a registre musia v organe vytvárať jednotu. Ak sa tu alebo tam niečo zablokuje, zistí to iba citlivé ucho. Ak ale viac píšťal nie je naladených, nie-jednota sa stáva neznesiteľnou.

A toto je aj obraz veriaceho spoločenstva Kristovej Cirkvi. Ako v organe odborná ruka napravuje nie-harmóniu a privádza ho ku správne zvuku, tak musíme aj v Cirkvi, v rozmanitosti darov a chariziem, nájsť cez spoločenstvo vo viere znova súzvuk, jednotu v oslave Boha a bratskej láske. Nakoľko sa cez posvätné úkony necháme premeniť Kristom, natoľko budeme schopný premeniť aj svet, vyžarujúc dobrotu, milosrdenstvo a lásku Kristovu.

Nakoniec treba pripomenúť, že mnohí skladatelia chceli so svojou hudbou oslavovať Boha. Napríklad nezabudnuteľný Johann Sebastian Bach napísal na mnohé svoje partitúry: S.D.G. (Solí Deo Gloria), čo znamená: Iba Bohu sláva.

Prajem všetkým, aby organ a organová hudba privádzali ku radosti z viery a ku oslave Boha, ktorý je Láska, a teda Krása!

ThLic. Ľudovít Pokojný
dekan-farár skalický

Slovo primátora mesta Skalica

---

*Vážení občania,
milí veriaci!*

Organ a Skalica je spojenie, ktoré vnímam v troch rovinách. Prvou je maximálna podpora rekonštrukcie historických organov v Skalici. V r. 2004 Mesto Skalica prispelo na rekonštrukciu organu v evanjelickom a.v. kostole, o rok neskôr bol v plnej finančnej réžii Mesta Skalica kompletne opravený organ vo františkánskom kostole a v r. 2006 sme sa rozhodli výrazne podporiť stavbu nového organa vo farskom kostole sv. Michala archanjela.

Druhá rovina je podpora mladých talentov, ktorí sa chcú venovať štúdiu hry na tomto kráľovskom nástroji. Z toho dôvodu bol v roku 2005 otvorený odbor výuky organovej hry na Základnej umeleckej škole v Skalici.

Do tretice, je to medzinárodný festival chrámovej a organovej hudby Musica Sacra Skalica, jeden z mála organových festivalov na Slovensku, ktorý výrazne obohatil hudobný život Skalice. V rámci neho sa od roku 2005 uskutočnilo niekoľko koncertov popredných umelcov z celého sveta.

Všetky tieto aktivity, bez zbytočnej skromnosti, stavajú Skalicu do pozície lídra podpory rozvoja organovej kultúry a starostlivosti o historické nástroje. Nie je na Slovensku (a možno aj za jeho hranicami) porovnateľného mesta, ktoré by tejto problematike venovalo toľko pozornosti a vynakladalo z vlastných zdrojov toľko finančných prostriedkov, ako je mesto Skalica.

Koniec roka 2007 sa z pohľadu organovej kultúry v Skalici zapíše zlatým písmom do histórie nášho mesta, ale i Slovenska. Dňa 8. decembra zaznie v historickej organovej skrini nový nástroj, ktorý dúfam, bude nasledujúce desaťročia a možno storočia prinášať duchovný zážitok pre veriacich pri svätých omšiach, a tiež pre poslucháčov organových koncertov.

Prajem novému nástroju čistý zvuk a vďačných poslucháčov.

*Ing. Stanislav Chovanec
primátor mesta Skalica*

Organová kultúra v Skalici

Skalica má vo svojich chrámových priestoroch veľký kultúrny potenciál. Má možnosti plnohodnotne a vo všetkých hudobných štýloch rozvinúť cirkevnú hudbu a organovú kultúru, fenomény, ktoré neoddeliteľne patria k vyspelej európskej kultúre. Organová kultúra, pevne spojená predovšetkým s chrámovou hudbou a chrámovým priestorom, nemala na Slovensku svoje uplatnenie v období socialistického štátu. V období po roku 1989 sa situácia v chrámovej hudbe a organovej kultúre začala zlepšovať iba v minimálnej miere. Žiadne mesto na Slovensku sa zatiaľ nepodujalo riešiť tento problém do takej miery, aby bol jeho výsledok uspokojivý a málokto má také jedinečné podmienky ako Skalica. Je veľa významných miest, dokonca aj krajských, kde sa nenachádza žiaden organ, na ktorom by mohla zodpovedne koncertne zaznieť organová literatúra.

Spolupráca farských úradov a vedenia mesta, ohľadom komplexného vyriešenia situácie s organmi vo všetkých skalických chrámoch, je v histórii Slovenska ojedinelá. Takýto pozitívny vzťah k organu, ako kultúrnemu fenoménu najvyšších kvalít, nie je samozrejmy ani v západoeurópskych krajinách, kde je organová kultúra všeobecne na vyššej úrovni, ako v tzv. postkomunistických štátoch.

Prítomnosť organa, ktorý je skutočne umeleckým dielom vysokých kvalít, je pre mesto alebo obec u nás zatiaľ nedoceneným fenoménom. Samozrejme, že vytvorenie takéhoto diela je finančne náročné. Táto investícia však pri plnohodnotnom využívaní dlhodobo prináša pozitívne výsledky: organ ako umelecké dielo časom nestráca na hodnote, ale jeho hodnota rokmi stúpa; dobrý nástroj je inšpiráciou pre profesionálneho hudobníka, ktorého činnosťou kvalitatívne rastie hudobná úroveň bohoslužieb a spoločenského života mesta; profesionálny organista popri službe chrámového hudobníka a koncertného umelca spravidla pôsobí aj ako pedagóg.

Organový koncert v Skalici nebol donedávna pravidelným javom, napriek tomu je tu vidieť stotožnenie sa s organovou hudbou a hlboký záujem o tento výnimočný kultúrny fenomén. Jednoducho publikum je tu skvelé a mimoriadne vďačné.

Mgr. art. Stanislav Šurin
Bachova spoločnosť na Slovensku

Reštaurovanie organovej skrine z roku 1649 a pozitívu z roku 1791

Predmetom reštaurátorskej práce je historická skriňa organa v kostole sv. Michala archanjela v Skalici. Organ je umiestnený na empole v zadnej časti kostola a organová skriňa pochádza z roku 1649. Nesie prvky neskororenesančného a rannobarokového tvaroslovia.

Vyhodnotenie reštaurátorského výskumu z januára 2007

I. etapa - polovica 17. storočia

Starobylá organová skriňa patrí k najvzácnejším pamiatkam svojho druhu. Organ daroval Ferdinand III. na znak vďačnosti za pohostinnosť,

ktorú mu mesto prejavilo počas dvojtýždňovej návštevy roku 1643. Nástroj bol dokončený roku 1649 a mal 16 registrov. Staviteľom bol pravdepodobne viedenský majster Johann Woeckerl, ako to dokazujú mená jeho pomocníkov. Z nich bol „Josephus Zolnay socius“ Slovak, kým ďalší dvaja boli cudzinci,

Daniel Bauer zo Štrasburgu a Ignác Pfeiffer z Těšína. Obyvatelia Skalice z vďaky dali vyzdobiť postament figurálnou maľbou s idylickým hudobným motívom v krajine, notami a textom „Aria invictissimi imperatoris Ferdinandi tertij“ (voľný preklad: „Melódia najnepremožiteľnejšieho vládcu Ferdinanda III.“).

Pôvodná povrchová úprava organovej skrine bola identifikovaná ako kombinácia svetlomodrej a svetločervenej základnej vrstvy bez podkladového náteru, s imitáciou mramorovania realizovaného tmavšími odtieňmi modrej a červenej farebnosti. Spolu tvoria jednu povrchovú úpravu. Táto farebná úprava organu je doplnená zlátením a striebrením plastických ornamentálnych častí. Drevená hmota organovej skrine je napadnutá drevokazným hmyzom. Spojie jednotlivých častí sú uvoľnené, čo spôsobilo slabú súdržnosť celého korpusu.

Chýbajú niektoré časti ornamentiky, ako aj samotnej skrine, ktoré boli pravdepodobne demontované na začiatku 20. storočia pri rozobraní pôvodnej organovej mechaniky. Nevieme posúdiť vzhľad pôvodného zábradlia empory, ktoré bolo pravdepodobne v II. etape nahradené terajším.

II. etapa - 1791

Roku 1791 veľký organ rozšírili pridaním 6-registrového pozitívu a nového zábradlia empory. Veľký časový postup sa nápadne prejavuje vo výtvarnom riešení. Výtvarný sloh pozitívu svedčí o tom, že pochádza z dielne trnavského organára Valentína Arnolda.

V tejto etape bola celá organová skriňa, pozitív organu a zábradlie empory povrchovo upravené novým kriedovým podkladom s okrovým náterom.

III. etapa - 1. pol. 20. storočia

Na jar roku 1926 došlo k prestavbe organu, ktorá ušetrila len skriňu. Celkom novú nástrojovú časť vyhotovil kutnohorský organár Jozef Melzer. V tomto období predpokladáme realizáciu prvej hnejdej farebnej úpravy a pravdepodobne v štyridsiatich rokoch sa strácajú maľované krídla na zatváranie skrine.

IV. etapa - koniec 20. storočia

V 90-tich rokoch 20. storočia boli pasívne plochy organovej skrine celoplošne premaľované druhou hnedou farebnou vrstvou s lakovaním. Zároveň s touto úpravou boli nanovo prezlátené viaceré reliéfne prvky. Zlátenie na mat bolo urobené neodborne, a tak výrazne potláča umeleckú hodnotu organovej skrine a do značnej miery aj plasticitu jej reliéfnych prvkov.

Opis architektúry organa

Organová architektúra pozostáva z organovej skrine, hracieho stola a pozitívu.

Organová skriňa

Ťažisko výzdoby je sústredené na priečelie organovej skrine kvadratického tela, orientované do lode kostola - smerom ku svätyni. Prospekt člení horizontálne vedená rímsa podstavca píštalovej skrine na dve časti - na postament a na

píšťalovú skriňu. Kubus postamentu z bokov ohraničujú dva zdobené, nadol sa zužujúce pilastre so zlátenými akantovými hlavicami a profilovanými pätkami. Drieky pilastrov sú reliéfne zdobené ornamentami a motívmi ľudských tvárí. Završuje ho vysoká, bohato profilovaná rímsa. Čelo postamentu vyplňa rozmerná kazeta tvaru obdĺžnika, v ktorej je umiestnená maľba s hudobným motívom.

Píšťalová skriňa sa priečelím otvára do priestoru tromi poliami: jedným v centrálnej a dvomi bočnými píšťalovými vežami. Navzájom ich oddeľujú pilastre s hladkými driekmi, na ktorých je ornamentálna zlátená rezba s motívmi ľudských tvárí. Centrálna veža je oproti postranným prevýšená, ukončená profilovanou rímsou so zláteným vlisom s ornamentami. Nad rímsou je delený segmentový nadstavec, na vrchu ktorého je umiestnená zlátená amfora, ktorú uzatvára veko ozdobené listovým rastlinným prvkom zelenej farby. Cez uchá amfory na centrálnej veži je prevesená vavrínová girlanda, ktorá padá po bokoch segmentového nadstavca stredovej veže, pokračuje ponad nadstavce bočných veží a prevísa cez hranu korunných ríms bočných veží.

Zábradlie empory

Zábradlie je vertikálne ploché, kopíruje okraj empory, ktorá má tvar obdĺžnika s do lode vyklenutou strednou časťou, kde je umiestnený pozitív organa. S múrom kostola je spojená len svojou zadnou stranou, predná, ako aj bočné strany sú voľné. Zábradlie je predelené iba v úseku, kde je umiestnený pozitív. Horizontálne je členené kordonovou rímsou a završujúcou korunnou rímsou. Vertikálne je zábradlie členené pilastrami na obdĺžnikové plochy s kazetami, ktoré sú zdobené girlandami.

Zhodnotenie technického stavu organovej architektúry

Technický stav architektúry organa a jeho detailov, súhrnne charakterizujeme ako narušený. Hmota je lokálne napadnutá drevokazným hmyzom, najmä vyrezávaná ornamentálna výzdoba. Deštrukcie sú spôsobené aj mechanicky: odlomené sú niektoré detaily, niektoré chýbajú úplne, konštrukčné spoje sú na viacerých miestach uvoľnené. Povrchová úprava olejovými nátermi degraduje slohový výraz fasád konštrukcie. Pôvodné zlátené časti sú znečistené masťou a prachom.

Ideový zámer reštaurovania

Na základe sumarizácie poznatkov získaných reštaurátorským výskumom bol spracovaný návrh na reštaurovanie. Ideový zámer reštaurovania je daný budúcim využitím pamiatky ako hudobného nástroja, používaného najmä pri bohoslužbách a kultúrno-spoločenských akciách. Reštaurovaním chceme prezentovať plnohodnotný pôvodný výraz architektúry hudobného nástroja a tým umožniť kvalitatívne vyššiu stupeň prezentácie organa a v širšom kontexte aj interiéru kostola.

Mgr. art. Tomáš Molnár

Nový jubilejný organ firmy Walcker

Organ, kráľ hudobných nástrojov, je oprávnené považovaný za neodmysliteľnú súčasť kresťanskej liturgie. Práve organ dodáva celému obsahu našej viery dôraznejšiu vnímateľnosť. Organ totiž disponuje všetkými tónmi a registrami, ktoré sprevádzajú cirkevný rok i výnimočné životné situácie.

Široké spektrum organovej hudby fascinuje ľudstvo už od stredoveku: dôstojná vznešenosť našej Cirkvi, plesajúca i výskajúca radosť, jemné tóny flauty so striedajúcim sa hromovým bleskom, slávnostná či smútočná hudba... Čím je organ umeleckejší, tým lepšie spĺňa svoju úlohu v liturgii. Žiaden iný nástroj a už vôbec nie elektronické nahrádky nie sú schopné nahradiť jeho šlachetnú povznášajúcu úlohu.

Kvôli koncepcii a intonácii nového mechanického píšťalového organu v rímskokatolíckom kostole sv. Michala archanjela v Skalici sa museli v zásade brať do úvahy 3 požiadavky: je treba podporiť spoločný liturgický spev; má byť umožnená sólová hra; musí byť lahodne šíriaci sa zvuk v chrámovom priestore príjemným pocitom pre cirkevné spoločenstvo.

Ako staviteľ tohto organu som hrdý na to, že mi bola zverená táto vznešená úloha. Som presvedčený o tom, že s mojimi spolupracovníkmi sme zvládli túto úlohu čo najlepšie a podľa úmyslu nášho cteného objednávateľa.

Tento rok nás pri našej činnosti, stavbe Vášho organu, mimoriadne motivovala skutočnosť, že naša firma Orgelbau Walcker-Mayer/Guntramsdorf slávi 50. výročie svojej existencie (zahájenie stavby organov v našom rakúskom podniku, lebo ako nemecká firma existujeme už od r. 1780). Tým má Váš

organ – Opus 5942 – nárok niesť titul „jubilejný“.

Nielen Skalica a firma Orgelbau Walcker-Mayer, ale ľudia dobrej vôle, vkladajúci svoje nádeje do zblíženia sa európskych štátov, sa tešia. Pretože tento organ postavila rakúska firma nemeckého pôvodu pre slovenských veriacich usilovnými

rukami najmenej štyroch európskych národov. Tým sa organ stal vydareným dielom spolupatričnosti európskej kultúry.

Technický opis

Organ má 19 znejúcich registrov, rozdelených do 2 manuálov a pedálu. Zosúladenie registrov sa nazýva dispozícia a je spísaná v tejto oslavnej listine. Spolu môže zaznieť 1072 píšťal. Najmenšia píšťala meria 15 mm, najväčšia píšťala má dĺžku 4,5 m.

Toto dielo je čisto mechanickým organom, to znamená spojenie traktúr od klávesov po píšťalové ventily pozostáva z tenkých drevených latiek (Abstrakty), ktoré rozvádzajú tlak organistových prstov ďalej. Bez zbytočného zdržiavania, nie ako pri pneumatických či elektronických systémoch, sa vzduch dostáva cez práve otvorené ventily vzdušnice do píšťal.

Aby zaznela želaná farba zvuku (principál, píšťaly, sláčikové nástroje,...) musí byť zapojený správny register. Register sa v hracom stole zapája taktiež mechanicky, ako aj ťahacie zariadenie vzdušnice prostredníctvom drevených a kovových súčastí.

Mechové zariadenie a organový ventilátor sa nachádzajú v spodnej časti skrine hlavného organa. Tým sa dostáva k píšťalovému zariadeniu ten istý temperovaný vzduch, aký sa nachádza zvonku organovej skrine, ktorú stolársky náročne zrekonštruovali moji spolupracovníci. Následne reštaurátori zreštaurovali a pozlátili povrch organovej skrine. Mgr. art. Stanislav Šurin a PhDr. Marián A. Mayer, PhD. pripravili pre štýl organovej skrine zodpovedajúcu „klasickú“ barokovú organovú dispozíciu, ale zároveň aj novodobý rozsah tónov.

Medzi hlavným organom a zábradlím empory sme skonštruovali voľne stojaci hrací stôl a dohotovili sme ho s jemnocitom, zachádzajúcim až do detailov. Registrové manubria sú organistovi ľahko dostupné a ovládateľné. Na dohotovenie organa sme potrebovali približne 4.500 pracovných hodín.

Intonácia

Zvukové napasovanie organových píšťal na konkrétny priestor sa volá intonácia. Každá píšťala sa musí napasovať farbou ako aj silou zvuku, aby v danom priestore zaznela čisto a v plnej sile. Samozrejme sa musí aj každý register (píšťaly s rovnakou zvukovou farbou, dĺžkou a formou) dorovnať farbou zvuku aj silou zvuku, ako aj jednotlivé registre navzájom medzi sebou. Okrem

intonácie ovplyvňuje výsledný zvuk organa aj dispozícia (výber registrov), menzúra (vzťah priemeru i dĺžky píšťal) a akustika priestoru.

Štylisticky sa rozdeľujú 3 druhy intonácie: baroková, romantická a neobaroková. Pretože nový organ v Skalici má barokovú dispozíciu, bolo jasné, že aj intonácia bude baroková. Čistý a ľúbezny zvuk organa vydávajú spoločne aj silný princípál, jemná flauta a veľafarebné aliqüoty. Spoločne s tromi jazykovými registrami, ktoré sa v novom organe nachádzajú (Krummhorn 8, Trompete 8 a Fagott 16) sa vytvára celkový majestátny a oslavný organový zvuk.

Vyjadrenie vďaky

Plány na nový píšťalový organ dozrievali dlhšiu dobu. Všetkým, ktorí na tom spolupracovali, zo srdca ďakujem. Za spoluprácu na dispozícii a uvedení organu ďakujem pánom Mgr. art. Stanislavovi Šurinovi a PhDr. Mariánovi A. Mayerovi, PhD. Poďakovanie patrí aj pánovi dekanovi ThLic. Ludovítovi Pokojnému, ktorý všetko starostlivo viedol. Poďakovanie patrí aj všetkým, ktorí sa podieľali na prácach a montáži organa. Zo srdca ďakujem aj mojím spolupracovníkom, zvlášť organárovi Wilhelmovi Reichholdovi, ktorý prevádzal intonáciu. Vďaka aj tým, ktorí svojimi milodarmi umožnili stavbu organa, ako aj primátorovi Skalice, Ing. Stanislavovi Chovancovi a mestskému zastupiteľstvu.

Majte radi váš nový organ v oslave i radosti, vo vážnosti a smútku, ktoré sprevádzajú ľudí vo vašej farnosti a za viachlasového zvuku vzdávajú chválu Bohu vo všetkých životných situáciách.

Michael Walcker-Mayer

Dejiny Organárskej firmy Michael Walcker-Mayer

- 1780 založenie firmy **Johannom Eberhardom Walckerom** (1756-1843) v Cannstatt (Nemecko)
- 1820 syn **Eberhard Friedrich Walcker** (1794-1872) presídlil firmu do Ludwigsburg a dovedol ju k medzinárodnému uznaniu
- 1840 rozvoj kuželovitého priestoru
- 1869 skonštruovaný organ vo Viedenskej dvornej opere (Opus 241)
- 1872 vedenie firmy preberajú synovia **Heinrich, Fritz, Paul a Karl Walcker**, ktorí vo Viedni postavili nasledujúce organy:
- 1873 organ pre Svetovú výstavu (Opus 291)
- 1878 organ pre Votivkirche (Opus 306)
- 1886 organ pre Stephansdom vo Viedni (Opus 434)
- 1900 firmu vedie **Oscar Walcker** (1869-1948, 4. generácia)
- 1901 organ do ev. a. v. farského kostola a. v. vo Währing (Viedeň, Opus 961)
- 1919 dcéra **Hildegard Walcker** (5. generácia) sa vydala za **Felixa Mayera**
- 1921 stavba „Praetorius-organ“ pre Univerzitu vo Freiburgu/Breisgau, za čo dostal titul **Dr.h.c.**
- 1948 firmu vedie **Dr.h.c. Werner Walcker-Mayer** (1903-2000, 6. generácia)
- 1957 z dôvodu zlej hospodárskej situácie v Nemecku po II. sv. vojne presídlenie firmy do Rakúska (najprv Viedeň, potom Mödling, nakoniec Guntramsdorf)
- 1999 firmu vedie **Michael Walcker-Mayer** (*1957, 7. generácia)

Z histórie organa

- 246 pred Kr. Grék Ktesibios postavil v Alexandrii prvý organ na svete. Nutný rovnomerný tlak vzduchu dosiahol pomocou vody, od čoho aj samotný názov Organum hydraulicum.
- 230 po Kr. Keď v Ríme, v Circus Maximus, zomierala sv. Cecília mučeníckou smrťou, hralo sa na organ. Preto bola neskôr zvolená za patrónku cirkevnej hudby.
- 500 V Byzancii sa organ vyvinul na Organum pneumaticum (organ so vzduchovým mechom).
- 757 Cisár Východnej rímskej ríše daroval organ franskému kráľovi Pipinovi Mladšiemu ako znak jeho priateľstva.
- 826 V Aachen (Nemecko) postavili kópiu organu z Byzancie. Po prvýkrát sa organ objavuje v liturgii.
- 1100 V Paríži vyvinuli klaviatúru. Bolo na nej tak ťažko hrať, že organista musel na ňu udierať.
- 1300 Organ sa objavuje v európskych katedrálach.
- 1400 V Paríži i v Brabante boli postavené prvé jednomanuálové organy s Bas pedálom a s jazykovými píšťalami.
- 1500 Rozmach stavania organov v rôznych štátoch Európy a s rôznymi vlastnosťami: v Taliansku jednomanuálové, v Španielsku viacmanuálové, v Nemecku viachlasé diela.
- 1555 Organista z Wasserburg vyhotovil prvý organový pozitív pre tamojší filiálny kostol.
- 1640 V Bavorsku začínajú organy podporovať spevy spoločenstva. Predtým bol spev vedený predspevákom alebo zborom a-cappella. Nakoľko nie vždy vedeli dobre predspevovať, uprednostňoval sa v miestnych kostoloch organ. V tom čase najznámejší stavitelia organov boli Schnitger a Silbermann. J.S. Bach rád hrával na ich organoch.
- 1750-1815 V osvietenstve upadal záujem o kostolné organy.
- 1799 Napriek tomuto úpadku bol v Aschau postavený veľký organ firmy Kölbl.
- 1800 Veľké organy, ktoré boli postavené aj v koncertných sálach, mali veľkým počtom registrov a farbou zvuku imitoval symfonický orchester.
- 1930 cca. Novostavby organov sa po technickej i zvukovej stránke vracajú k obdobiu baroka. Uprednostňuje sa v nich osvedčená mechanika pred modernou elektrifikáciou, atď.

Dispozícia nového orgána Opus 5942

Návrh:

Mgr. art. Stanislav Šurin, Trnava

PhDr. Marián A. Mayer, PhD., Bratislava

Organárska firma:

Michael Walcker-Mayer, Rakúsko

I. Manuál (hlavná skriňa)

C - g³ = 56 tónov

1 Principal	8'	56	75%
2 Flett	8'	56	smrek
3 Octava	4'	56	75%
4 Flett	4'	56	60%
5 Quinta	2 2/3'	56	75%
6 Superoctava	2'	56	75%
7 Tercia	1 3/5'	56	75%
8 Mixtura	1 1/3'	3 fach 168	75%
9 Trompete	8'	56	75%
Zimbelstern			

II. Manuál (pozitív)

C - g³ = 56 tónov

10 Coppel	8'	56	dub
11 Flett	4'	56	dub
12 Principal	4'	56	75%
13 Octava	2'	56	75%
14 Quinta	1 1/3'	56	75%
15 Krummhorn	8'	56	dub
Tremolo			

Pedál

16 Subbass	16'	30	smrek
17 Principalbass	8'	30	smrek
18 Octavbass	4'	30	75%
19 Fagottbass	16'	30	smrek

zásuvkové vzdušnice, mechanická hracia a registrová traktúra spojky:
HW/P, RP/P, RP/HW

Zoznam tých, ktorí spolupracovali pri stavbe organa

<i>Zadanie projektu</i>	<i>Ľudovít Pokojný (SK)</i>
<i>Vedenie projektu</i>	<i>Michael Walcker-Mayer (A)</i>
<i>Kovové píšťaly</i>	<i>Michal Kenis (CZ)</i>
<i>Drevené píšťaly</i>	<i>Peter Považan (SK), Pavel Žlutek (CZ)</i>
<i>Jazykové píšťaly</i>	<i>Fa. Giesecke (D)</i>
<i>Vzdušnica</i>	<i>Tomas Haas (A), Christian Meier (D)</i>
<i>Vzduchový systém</i>	<i>Martin Kowalski (A), Martin Parzer (A)</i>
<i>Zvonkohra</i>	<i>Fa. Laukhuff (D)</i>
<i>Hracia a registr. traktúra</i>	<i>Philipp Reiter (A), Werner Baumgartner (D)</i>
<i>Hrací stôl</i>	<i>Werner Baumgartner (D)</i>
<i>Registrové manubriá</i>	<i>Raimund Scherbaum (A)</i>
<i>Reštaurov. organ. skrine</i>	<i>Tomas Haas (A), Rudolf Geci (SK), Tomáš Molnár (SK), Peter Hrachovský (SK), Adrián Griač (SK)</i>
<i>Rezbárstvo</i>	<i>Jozef Magula (SK)</i>
<i>Montáž organa</i>	<i>Tomas Haas (A), Michael Walcker-Mayer (A), Phillip Reiter (A), dobrovoľníci farnosti Skalica (SK), Fa. Grafobal a.s. (SK)</i>
<i>Intonácia</i>	<i>Wilhelm Reichhold (A), Michael Walcker-Mayer (A), Phillip Reiter (A)</i>
<i>Traktúr. šachta a podesta</i>	<i>Štefan Hladký (SK), Ján Duban (SK)</i>
<i>Elektroinštalácia</i>	<i>Ivan Machálek (SK)</i>
<i>Jazykový preklad</i>	<i>Anna Krištínová (SK), Marián Mikuš (SK), Hana Mikušová (SK)</i>
<i>Grafická úprava:</i>	<i>Martin Macháček</i>
<i>Tlač:</i>	<i>Západoslovenské tlačiarne Skalica, s. r. o.</i>

Srdečné poďakovanie všetkým, ktorí . . .

- boli zainteresovaní v obnove organa
- odhodlali sa k obnove organa
- malou či väčšou finančnou čiastkou podporili obnovu organa
- vlastnými silami pomohli pri postavení organa
- venovali sa obnove pôvodného stavu drevených častí empory alebo organovej skrine a pozitívu
- zapožičali náradie alebo stroje
- vždy sa starajú o stálu čistotu a poriadok v kostole
- starali sa o organárov či reštaurátorov
- podieľali sa na realizácii nástroja a reštaurovaní
- mali pochopenie s obmedzeniami v kostole počas obnovy organa
- počas prác sa modlili za zdarné prevedenie celého projektu
- v duchu tradície naplnili najväčšiu pišťalu kvalitným vínom
- pričínili sa k slávnostnému priebehu požehnania nového organa a inauguračnému koncertu
- vyvíjali aktivitu na podporu nového organa
- nechajú zaznieť v budúcnosti kráľa hudobných nástrojov ku sláve Božej
- svojím hlasom podporujú slávnostné spevy

Program slávnostného uvedenia organa

Slávnostná svätá omša s požehnaním nového organa

8. decembra 2007, 10.30 hod.

organ: Magdaléna Tokošová

chrámový zbor Cantamus Domino, zbormajster Marián Mikuš

Alexandre Guilmant	Sonáta d-moll (Opus 42 - Introduction)
Johann Sebastian Bach	Liebster Jesu, wir sind hier (BWV 731)
Franz Schubert	Ave Maria
Johann Sebastian Bach	Concerto d-moll (BWV 596, 5. časť)

Slávnostný inauguračný koncert

8. decembra 2007, 15.00 hod.

trúbka: Rastislav Suchan

organ: Stanislav Šurin

Samuel Scheidt	variácie na chorál <i>Christe, qui lux es et dies</i>
Daniel Purcell	Sonáta C-dur (Allegro - Adagio - Allegro)
Georg Friedrich Händel	Andante (z Organového koncertu č. 1, Opus 4)
Daniel Purcell	Sonáta D-dur (Allegro - Adagio - Allegro)
A. Vivaldi/J.S. Bach	Concerto a-moll (BWV 593, Allegro - Adagio - Allegro)
Johann Sebastian Bach	Jesus bleibt meine Freude (z kantáty č. 147)
Johann Sebastian Bach	Toccata a fuga d-moll (BWV 565)

